№ 77 ۲۳ غینوار. ۱۹۰۷ سنه. سهشنبه. ۲۱ ذو الحجه ۱۳۲۴ سنه. ۷۷ نچی.

ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. ка годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» №1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Julduz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

یولدز

گازیته‌نڭ بهاسی:
برسنه‌اوچون (۴) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
اداره‌سی پچه‌ن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ۱ نچی نومرده‌در.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(۱۱) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی
سرکاتب ومدیر: علی‌اصغر کمال‌الدینف.

تکراری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنده جواب ویرلمز واشتکا قبول ایدلمز.

بر نسخه‌سی (۵) تییندر. شنبه، سه‌شنبه و پنجشنبه کونلرنده نشر ایدلور ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریده‌ء ترکیه‌در. اون نسخه‌سی (۳۰) تییندر.

۱۹۰۶ سنه **صباح کتبخانه‌سی** ۱ نچی اوکتابرده آچلدی

قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری یورطنده

عینی علی البخاری	۱۱ جلد	بهاسی	۲۵ روبله	پوچطه مصارفی مشتریدن
احیاء علوم الدین	۲ جلد	،،	۶ روبله	
کشف الظنون	۲ جلد	،،	۶ روبله	
مقامات حریری	۱ جلد	،،	۲ روبله	
تفسیر خازن	۴ جلد	،،	۷ روبله	
موقوفات	۲ جلد	،،	٤ روبله	

مفصل اسامی کتب، هر کمگه بلا بدل یباریلور.

تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

سنهٔ تأسیس ۱۹۰۱ **معارف کتبخانه‌سی** کتابچیلرغه بیوك اکرام!

یڭی کتابلر

قزلر تربیه‌سی	بهاسی ۲۰ تیین پوچطه ایله ۲۵ تیین		
نشریات کریمی ۱۴ نچی آمریقالیلر	„ ۱۰	„	„ ۱۲
توشنو یاخود اوکاز بلاسی	„ ۶	„	„ ۸
صوحکایتی	„ ۳	„	„ ۵

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکه‌سی مقبولدر. زاداتکه‌سز زاکازلر، کوندرلمس.

آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о“

تش طبیبی
گ. م. کوپپ Г. М. КОППЪ
گاستیننو دۋوراسکی اورامده تاۋلوفسکی یورطنده آورولرنی قبول ایتمکده‌در.

صایلاو ترتیبلری.

قزانده دوماغه ویبورشچك صایلاو کونی ۲۸ نچی غینوارغه تعیین ایدلوب، صایلاوچیلرغه زاپیسکه‌لر بیروله باشلادی.

بو زاپیسکه‌لرغه ویبورشچك بولاچق کشیلرنڭ اسملری، آتالرینڭ اسملری هم فامیلیه‌لری نومیرلری ایله برگه روسچه یازولورغه تیوش.

یازلغان زاپیسکه‌لرنڭ هیچ بر ییرنده قارا طامغان پچرانغان یا که باشقه تورلی یازولر بولماسون. بو تقدیرده زاپیسکه‌لر اعتبارغه آلنمیدر.

صایلاو کوننده زاپیسکه‌لر ایرته توقز ساعتدن کیچکی توقزغه قدر هر اوچاستکه‌نڭ تعیین ایدلمش اورنلرنده آلونورلر.

کیچ توقز ساعتدن کیچکگان کشیلرنڭ زاپیسکه‌لری قبول ایدلمس وآنلر اوزلریده صایلی تورغان یورطقه یبارلماسلر.

دخیده بو یورطقه صایلاوچی بولماغان کشیلر هیچده یبارلمایه‌چکلر، بناء علیه آنده صایلاوچی بولوب بارغان کشیلرنڭ قوللرنده اوزیلرینڭ صایلاوچی ایدکلرینی کورساته تورغان اوپراۋا طرفندن بیرلگان نومیرلی یازولری بولورغه لازمدر.

هر کشی یازلغان زاپیسکه‌نی اوزی باروب انتخاب کامیسیه‌سینڭ رئیسینه اوز قولی ایله بیرور. کشی واسطه‌سیله یبارلمش زاپیسکه‌لرنی قبول ایتمایه‌چکلردر. رئیس زاپیسکه‌نی آلغاچ، ویبورشچکنڭ کوزی آلدنده صایلاو زاپیسکه‌لرینی صالا تورغان یاشچیککه صالور. اشی بتکان کشیگه صایلی تورغان یورطدن چغوب کیته‌رگه کیراك.

توقز ساعتده صایلاو وقتی تمام بولغاچ مذکور یاشچکنی رئیس آچوب حاضر بولغان کشیلرگه اسملری یازلمش آدملرنی اعلام ایده‌ر.

صایلارغه حقی بولوبده زاپیسکه هم آبیاۋلینیه ایرشماگان کشیگه صایلاو کوننده هر اوچاستکه‌نڭ انتحاب یورطینه مراجعت ایده‌رگه تیوش. اول یورطده آڭا البته بیرورلر.

۲۳ غینوار، شهر قزان

بوکونلرده قزان‌ولایتی مسلمانلری هر اویه‌زده صایلاو اشلری ایله مشغوللردر. بوسنه اویه‌ز صایلاولرینڭ نتیجه‌لرینه نظرا مسلمانلرده اتفاق اوتکان‌سنه‌گه نسبة آرتغراق کورینه‌در. اوتکان‌صایلاوده قزاننڭ ولایت صایلاوچیلری (۴۰) وشهر صایلاوچیلری (۲۵) کشیدن عبارت ایدیلر. بوسنه ولایت صایلاوچیلری (۵۰) وشهر صایلاوچیلری (۲۷) بولووی احتمال ایدلمکده‌در. ۋولست واویه‌ز صایلاولرنده مسلمانلر هر ییرده غالب کیلدیلر. فقط قزان اویه‌زنده آلات ۋولستی مستثنادرکه جدید قدیم اوله‌رق ایکیگه آیرلولری سببلی مسلمان اورنینه بر روسنی صایلارغه مجبور اولمشلر گوزلجه قونورتلمش عوامنڭ فکرنچه یاخشی روسچه بلوچی جدیدی بر عالم آخونددن، روس موژیگی آرتق کورلمشدر.

هرطرفده صایلاوغه اتفاق قیلدقلری کبی مسلمانلر صایلانوغه‌ده عموما اتفاق قیلغانغه اوخشیلر.

اوتکان سنه روسچه معلوماتی بولماغان کشیلر دوماغه اوزلری صایلانورغه اوبالمش ایدیلر. نه حقوق اسلامیه‌دن ونه‌ده روس لساندن معلوماتم اولمادیغی حالده صایلانسه‌م، خلق کوله‌ردیوب قورقمش ایدیلر.

لکن روسچه هیچ معلوماتی اولمایان برایکی ملانڭ اوّلگی دوماغه صایلانولری وبونلردن خلقنڭ کولگانی آرتق مشهور اولماوی بوسنه هر بر کشیگه باطرچیلق ویرمشدر. هرکم دوماغه باروب مملکت اوچون توزوله‌چك نظاملر حقنده بر نیچه تورلی فکر ویرمگه هوسلنمشدر.

بوحال برطرفدن قاراغانده گوزل بر ترقیدر.

دیموکراتیه طرفنده اولانلر، ملت مجلسینه عوامنڭ صایلانووینده هیچ استحاله کورمیلر. بلکه بونڭ میدانغه کیلووینی آرزو ایده‌لر.

لکن دیموکراتلر عوام دیکاچده دوماغه اعضا بولغان کشیلرنڭ هیچ بر نرسه‌دن معلوماتسز بولووینی شرط قیلمیلر.

ملت مجلسینه ممکن قدر اوز آرالرنده ایڭ معلوماتلی وایڭ گوزل فکرلی کشیلرنی صایلارغه طروشالر.

هیچ بر معلوماتسزلری موژیك بولسه‌لرده، ملا بولسه‌لرده، صایلانورغه قیمیلر.

چونکه بو صایلانولر پیتربورغه باروب کونینه اون‌صوم آلمق وآندن کون‌صاین (۹) صوم (۵۰) تیین قالدروب صوما جیمق اوچون توگلدر.

بلکه مملکتنڭ (۵۰۰) قدر ایڭ عالم وعاقللری بریرگه جیلوب بوتون مملکت اوچون معقول نظاملر حاضرله‌مك اوچوندر.

شونڭ اوچون دوماغه فقط اوزینی الوغ اشلرگه صلاحیتلی دیب بلگان کشیلرگنه صایلانورغه تییشلیدر.

نه‌دنیانڭ احوال ونظاماتندن، ونه‌ده اهل اسلامنڭ دینی ودنیاوی احتیاجلرندن تفصیلا خبردار بولماغان، روسچه سویله‌نگان سوزلرنڭ هر برسینی بلااستثنا آڭلارلق بولماغان کشیلرنڭ دوماغه بارورغه باطرچیلق قیلولری بیك زور عیب اولاچقدر.

زمانمز گازیته ومطبوعات زمانیدر. گازیته‌لر آراسنده بیك‌تاپچه‌ن وعیبچه‌نلری‌ده کوبدر. باش وزیرلرنڭ حال‌وحرکتلرینی انتقاد قیلوب عیبله‌ب یازغان گازیته‌لر صلاحیتسز دوماغه چلین بولغان کشیلرنی‌ده انتقادسز طونماسلر. هرخصوصده عالمگه عمومی کولکی‌واضحوکه بولودن صاقلانمق تیشلیدر.

نشر معارف خصوصنده.

گازیته‌مزنڭ اوزغان نسخه‌سنده اوشبو سرلوحه ایله ترجمان گازیته‌سندن نقل ایدوب برنی‌قدر سوزلر یازمش ایدك. ایکنچی بر نسخه‌سنده معتبر ترجمان گازیته‌سی شول مسئله‌گه متعلق، ینه برنی قدر سوزلر یازمقده‌درکه اوزغان مقاله‌مزگه تتمه اولسون اوچون بواورنده‌درجینی مناسب کوردك. ترجمان دییور:

«روسکی‌توزیمنی یا که‌روسکوتاتاراسکی اشکولالرنڭ نیدن عبارت بولغانلقلری هر کمگه معلومدر. حاضرده فرانسوزلر طرفندن مسلمانلر اوچون آچلغان اشکولالرنڭ نیچك ایکانلکینه برآز کوز صالیق:

فرانسیه حکومتینڭ جزائر مسلمانلری اوچون آچقان اشکولالرینڭ برنچی مطلبی اهالینی فائده‌لندرمکدر. وبوفائده‌ده خلقنڭ آرزو قیلغان فائده‌لریدر.

فرانکو ـ مسلمان اشکولاسینڭ مطلبی عربلرگه برآز ساده فرانسوزچه‌نی بلدرمك ایله برابر، شاگردلرنڭ کسب ودنیالری اوچون لازم بولاچاق برهنر یاخود صناعت تعلیم ایتمکدر. مسلمانلرنڭ عادت واعتقادینه کیلشمگان هیچ برنرسه اشکولاده کورنمس هم سویله‌نمس. شوکار بناً فرانکو مسلمان

اشکولاسی شهرده آچلسه معتبر ومناسب بر صناعت کورسه‌تیلور. اگرده باغ وباقچه‌لی بولغان اورنده آچلسه باقچه چیلق علمی وتجربه‌لری کورساتیلور ایگونچی وآول خلقی آراسنده آچلسه، زراعت علمندن درس بیریلور ونی روشده یرنی اشله‌رگه کیرکلگی کورسه‌تیلور. اش وصناعت اوچون کیرکلی بولغان هر تورلی یا کٔا قورال وماشینه‌لر ایله نیچك ایتوب اشله‌رگه تیوشلگی اوگراتیلور.

مسلمانلر آراسنده ایسکیدن بیرلی اشلانوب کیلمکده بولغان هنر وصنایعنك اصلاح ورواجی اوچون تدبیرلر ایدیلور.

اشکولادن مطلب عربلرنی فرانسوزلاشدرمق توگل، بلکه آنلرنی آدم ایتمك، هنرلی ایتمك، کسب کارگه اقتدارلی ایتمکدر.

معلومات فنیه ایله شاگردلرنك فکرینی فهمینی آچمق، تحصیل ایتکان فرانسوز تلی سایه‌سنده فرانسوز نظاملرندن خبر آلوب کون صایون لازم بولاچق مدافعه‌گه حاضرله‌نمك وتکلمده معتبر بولغان لسان وکتابت عربیه ایله اعتقادات اسلامیه تحصیل ایتدرمکده، فرانکو-مسلمان اشکولالرینك مطلبیدر.

بناً علیه بو اشکولالرده: عرب وفرانسوز لسانلری، حساب، عقاید اسلامیه، فرانسیه‌نك پوچطه، بانك، ویرکو ورسم وباشقه نظاملری، مختصر فقه، مختصر علم صحت، مقدمات علم اقتصاد، جغرافیا وتاریخ درسلری بیریلور. وهر حالده بر ویا ایکی تورلی صناعت کورسه‌تیلور.

اوشبو مکتبلر ١٨٨٢ نچی یلده تأسیس ایدله باشلانمش واول یلده ٣١٧٢ شاگرد مکتبکه قید ایدلمشدر. یکرمی اوچ یل صوگنده یعنی ١٩٠٥ نچی یلده فرانکو-مسلمان اشکولالرینك شاکردلری ٢٩٥٨٩ کشی اولمشدر.

بونلرنك ٢٣٠٧سی قز بالالر ایمش که بونلرغه مخصوص آچولغان مکتبلر دخیده باشقه‌در. فرانسیه‌ده تحصیل ابتدائی مجبوریدر لکن بو نظام مسلمانلرغه لازم ایتلمامشدر.

مسلمانلر اوز تله‌ولری ایله‌هوسله‌نوب اوقیلر. اشکولالرینك مقداری ٢٥٦در بتون مسلمان بالالرینی اوقتو اوچون یا کٔادان ٤٠٠ مکتب لازم ایمش.

فرانسوز لسانی وصنایع معلملری ٢٨٦، معلمه‌لر ٨٣، مسلمان معلملر ١٨٣ کشیدر. هر بر مکتبنك دارالصناعه‌سی یاخود عملیات درسلری اوچون نمونه باقچه وایگونلك یرلری وارد که شاکردلر هر کون درس اولارق بونلرده دخی اشلرلر.

ماهر معلملر حاضرله‌و اوچون زور بر دارالمعلمین لریده واردر.

پیتربورغ تیلیگراف آگینتستواسینك طوغریلغی.

دوما طارالغانچی اوزغان دوما مجلسلرینه کیلوب یتوشکان وکیللرنك مجموعسی ٤٩٩ کشی ایدی بونلردن ١٦١ کشی «حریت خلق» پارتیه‌سندن، ٩٨ کشی طروداوای گروپپادن، ١٧ کشی ساتسیال دیماکرات فرقه‌سندن ١٤ کشی دیماکراتیچسکی ریفورم پارتیاسندن، ٣١ کشی اومیرننی‌لردن (یعنی مانارخیست هم ١٧ نچی اوکته‌بر سایوزندن) ٦٧ کشی پارتیه‌سزلردن، ٧٠ کشی آفتانومیستلردن ایدی. ٤٢ کشینك قایسی پارتیه‌دن ایکانلگی معلوم بولوب یتمه‌دی. چونکه دوما طاراتلدی.

اوزغان دوماده اومیرننیلر یعنی اوك طرف پارتیه‌سینك کشیاری فقط ٣١ ایدی.

بو دوما حکومت نظرنده اختلالچی بولوب کورندی. کیله‌چك دومانك اعضالرینی کوبرك اوك طرف پارتیه‌لرندن بولدررغه حکومت رجالی اجتهادینی صرف قیلمقده‌لر ایدی.

خلق ایسه، حکومت رجالی نی قدر اجتهاد قیلسه‌ده مقصودلرینه ایرشه آلمایاچقلردر، کیله‌چك دومانك اعضالریده همیشه حریت طرفدارلری اولورلر اعتقادنده ایدیلر.

بر نیچه کونلردن بیرلی صایلاولر باشلاندی. پتربورغ آگینتسواسینك تیلیگراملرنده هر بر یرده اوك طرف پارتیه‌سی آدملرینك (یعنی اومیرننیلرنك) صایلانغانلغی خبرایدله‌در.

بونی کوروب حریت طرفداری اولان آدملر مأیوس اولماغه باشلامشلر ایدی.

لکن صوگره حقیقت ظاهر اولدی. پتربورغ تیلیگراف آگینتستواسی اوزینك بیرگان تیلیگراملرنده قارا گروه فرقه‌سندن بولماغان کشیلرنك باریسینی بریولی اومیرننیلر دیب تعبیر قیلا ایکان.

حریت طرفلری یاخود صوللر دیب تعبیر ایدوگه آگینتستوانك «پاتریوت» لقحسی اختیار بیرمی ایکان.

بونك درستلگینی بلو اوچون آگینتستوا تیلیگراملری ایله خصوصی تیلیگراملرنی چاغشدروب قاراو کفایه‌ایده‌در.

مذکور آگینتستو ایلیتسکی اویه زنده‌گی صایلاولر حقنده گازیته لرگه اوشبو خبرنی تیلیگرام ایله طاراتمش:

«یلیتسکی اویه‌زده‌گی ۋولستنوی اصخودلرده وکیللر صایلاو تمام بولدی. صایلانغان اوطوزسکز کشیدن ایکیسی مانار خیستلر ٣٣ ی اومیرننیلر... همه‌سیده پراۋسلاوینلر.

شولوق اویه‌زدن آنده‌غی حاللرنی بیك یخشی بله‌تورغان بر مخبردن «روس» گازیته‌سینه کیلگان تیلیگرام اوشبودر:

«اون‌توقز ولستدن اونسنده صایلاولر تمام بولدی.

١٥ کشی «حریت‌خلق» پارتیه سندن ١١ کشی هیچ بر پارتیه‌گه داخل بولماغانلردن، ٢ کشی صوللردن ٣ کشی قارا گروهلیلردن صایلاندی»

دیمککه آگینتستوا تیلیگرامنده‌غی «٣٣ اومیرننی» دیگان سوزنك تحتینه ١٥ کادیت، ١١ پارتیه‌سزلر ایله ٢ صول طرفایلر داخل ایکان.

آگینتستوانك بوروشچه تیلیگرام بیروینك البته نیندای بولسه‌ده برسری باردر.

آگینتستوا اوزینك اطرافده‌غی مخبرلرینه صایلاولر بولور آلدندن خبرلر یباروب، دوماغه صایلانغان کشیلرنی آگینتستواغه نی‌روشچه یازوب خبر ایتارگه تیوش ایکانلگی حقنده تعلیماتلر بیرگانلگینی حکایه ایده‌لر. شول تعلیماتنده آگینیستۋا: «اگرده بر یرده صول طرفلردن کوبرك کشی صایلانه قالسه، صایلانغان کشیلرنك قایسی پارتیه‌دن ایکانینی بلگرتمایچه فقط قایسی ملتدن ایکانن گنه خبر ایتارگه» امر ایتمش دیلر.

قاراب قاریق، آگینتستۋانك بوقوشطانلقلرندن نیندای نتیجه‌لر طووار ایکان؟

اسلام عالمندن.

باکوده ضلالت.

یولدزنك برنده باکوده هدایت جمعیتی اسملی بر مقاله یازلمش ایدی. بو مقاله‌ده‌گی خبرلر همه‌سی طوغری ایدی. فی الواقع باکوده هدایت جمعیتی اسملی بر جمعیت یاصالدی. اداره اعضالری تعیین قیلندی. بو جمعیت باکو مسلمانلرینك اخلاقنی اصلاح اوچون بر نیچه درلو اجتهاد وتشبثاتده بولندی.

لکن بو هدایت جمعیتی قارشیسینه باکوده بیش اون ضلالت جمعیتلری پیدا اولدی. بو جمعیتلرنی هدایت اداره‌سی اعضالرینك دشمانلری یاصادیلر. مقصودلری هدایتچیلرنی

جمعیت مکیه

٧٣ نچی نومردن ما بعد.

انگلیزی-مسلمانلرنك عمومنه قاراسه بونلرنی فقیر دیمك ممکن دگلدر. علوم ومعارف یولنده حتی قطبلرغه سیاحت ایدر درجه‌ده بونلرغه صرف ایدرلك مالغه مالکدرلر.

مسلمانلر دنیاده مسلمان اولوب عمر ایتسه‌لر، بو کونده یاۋروپاملترینك استه‌دکی کبی شریعتلرینك اقتضاسنچه اشتراك وساتسیالیزم اصولنده معیشت ایتسه‌لر، مال جهتندن رفاه وسعادتلرگه ایرشه‌چکلرنده هیچ شبه‌یوقدر.

چونکه بو اصول اداره‌گه یاۋروپالیلر «ساتسیالیزم» وباشقه اسملرده نیچه شه‌ر میلیون اعضادن مرکب جمعیت وکومیتیتلر واسطه‌سی ایله ایرشه‌دکلری حالده بز بو اصول اداره‌نی دینمز ایله برابر قبول ایتمشمز. چونکه اسلام شریعتی زکات عشر، خراج ومالی کفارتلرنی مشروع ایدووی ایله جمعیت صومالرینك اصل واساسینی تأسیس ایتمشدر.

دیمك ایتسه‌رمکه، برادرمز «فقیه افغانی» نك عمومی فتورگه سبب ایتکان فقیرلکنك سببلری عمومی فتورگه گرفتار اولدیغمز صوگنده اجرا ایدله باشلامشدر. شول سببدن بو حالمزگه سبب فقیرلك دگل بلکه باشقه برنرسه‌در.

اماظن عاجرانه‌مه کوره مسلمانلرنك بو ضعیفلك حالینه توشولرینك ایك الوغ سببی آرالرنده جمعیت ومفاوضه‌لرنك یوقلغی یعنی بربرینك اش ومصلحتندن خبرسز اولولریدر.

چونکه مسلمانلر صوگغی عصرلرده جمعه، حج ونمازده سنت مؤکده اولان جماعتنك مشروع اولمقلرنده‌غی حکمتلرنی تماماً اونوتدیلر. خطیب وواعظلری عمومی اشلر حقنده خطبه ونطقلر سویله‌رگه قورقدقلری کبی، عالملری‌ده. اوزلرینك جبنلکلرینی یاشرور اوچون بوندی اشلر حقنده فکر یورتو وسوز سویله‌ونی فائده‌سز اشلردن حساب ایتدیلر.

مسجد جامع کبی عمومی یرلرده وعظ وخطبه سویله‌ب اهل اسلامنی حیات اجتماعیه‌دن خبردار ایتونی بدعتدن صانادیلر.

قتایی-برادرمز «سعید انگلیزی» نك ذکر ایتدیکی شیلرنك یوقلغینك فتورمزه سبب اولورغه صلاحیتی یوقدر. آنچق حصوللری بوناچار حالمزگه‌دوا اولابلورلر.

بونك سببی ایسه، حاکم وتوره‌لرنك متکبرلگی واوزلرینه تملق ایدن منافق علماغه میللریدر. یعنی آنرنك فتواسی ایله نفسلرینك آرزو ایتکان نرسه‌لرینی دین اسمندن عموم اهل اسلامغه قبول ایتدرمکلریدر.

چونکه بو صنف علما امیرلرگه کچکلك کورسه‌ته‌لر، آنلرغه تذلل ایته‌لر، حاکملرنك هواوهواسینه موافق قیلور اوچون احکام دینیه‌ده تورلیچه تصرف ایده‌لر. دینلرینی دنیاغه صاتوچی، همه مسلمانغه قوللرینی اوبدرو وآنلر قارشنده الوغلانو اوچون امیر وحاکملرنك قولینی اوبوچی واوزلرینی تحقیر ایدوچی ذاتلردن اسلام ملتینه نه‌کبی فائده‌لر امید ایدلسون؟ هیچ!

بونلر شوندی آدملردر که، بارهمتلری بربرینه حسد ایتو ودوشمان اولوب یورودر. هیچ براشنك حقیقتینی بلمیلر حتی صفت لازمه‌لری اولان دشمانلقنی‌ده گوزل روشده اجرا ایده آلمیلر. بربرینه قارشو قوراللری‌ده، برسی ایکنچیسینی تکفیر ایتو، ایکنچیسی اوچنچیسینی بدمذهب، فاسق ومبتدع دییوب ظالم توره‌لرگه سعایت ایتودن عبارتدر.

اهل اسلامنك بو حالی شویله بر آغر خسته‌لکدرکه، موافق دواسینی طابوده آغزلغی نسبتنده مشکلدر. زیرا امیر وحاکملرنك متکبرلگی هر سوزینی طوغری ئه‌یته طورغان حقیقی علماغه میل ایتودن اوزلرینی طییادر.

حالبوکه علما اوچون بو صفت ایك لازم نرسه‌لردندر. علماده بو صفت اولماسه ایدی، دین بوتونله‌ی یوغالور ایدی.

شونك اوچون بو زمانده مسلمانلرنك وظیفه‌لری اوشبو منافقلرنی عموم اهل اسلامنك کوزندن توشروب حقیقی علماغه میل ومحبت ایتدرمکدر. چونکه اگر عموم مسلمانلرنك اوشبو عالملرگه اطاعت ومحبتلرینی کورسه‌لر توره وحاکملر ایرکلی ایرکسز بونلر طرفینه آوشورلر حاکم اولدقلری حالده بونلرنك اوامرینه محکوم اولورلر.

اهل اسلامنك حکیم وفیلسوفلرینك ینه بر وظیفه‌سی واردرکه، اول‌ده، علمأ اسلامنك عقل وفکرینه ثبات وجدیت ویرمك وبونك اوچون‌ده، ملایم وکوگلگه مناسب وسیله‌لرگه تشبث ایتمکدر. چونکه علمانك علمی فقط جهالت ونادانلق بتووینه گنه سببدر. عالی حس وفطانت ویرمیدر. شول سببدن حکیم اولان ذاتلر علماغه دیننك سیاستینی وعمومی سعادت یولینه نه روشده دلالت ایدو موافق ایدکینی اویره‌تمك لازمدر.

یمانلاب جمعیتلرندن خلقنك اخلاصینی قایتارمقدر.

عجب بوقدر سنده دگل، بلکه باکونك یاکا جمعیتلرینه قزانده اعضانك کوبلگیدر. بو قدر تیز آراده قزانلیلر نیچك بیك تیز بوجمعیتلرگه یازلوب اولگرمشلر، ونی آراده پروگراملرندن خبردار اولمشلر. بوندن آرتق تقی عجب دگلاری یوقدر.

خارجی خبرلر.

آنگلیه.

روسیه آچلری اوچون انگلیه‌ده آقچه جییا باشلادیلر.

اوتکان (۱۸۹۱) نجی سنه آچلغنده آچلر فائده‌سینه آنگلیه‌ده (۴۰۰) مك صوم آقچه جییلمش ایدی.

گیرمانیه.

بو کونلرده گیرمانیه‌نك ملت مجلسینه صایلاولر واقع اولدی. تیلیگراف خبرلرینه قاراغانده بو صایلاوده کوبرەك اوك طرفلیراق ملی پارتیه‌لر غالب اولدیلر.

(روسیه) گازیته‌سینك خبرینه قاراغانده گیرمانیه‌نك اوّلگی ریخستاغنده (۹۴) قدر سوسیالیستلر اولدیغی حالده بو صایلاوده مجلسکه فقط (۳۰) سوسیالیست کرمشدر.

«روسیه» گازیته‌سی بوندن سوسیالیزم فکرینك کمالگه ایرشوب زوال طرفینه حرکت ایتا باشلادیغینه استدلال قیلمقچی بولادر.

لکن بو گازیته‌نك اوزی اوك طرفلیلرنك افراطلرندن ایدکینی خاطردن چغارمامالی.

هر نه ایسه، اوتکان سنه سوسیالیزم اسمی ایله روسیه‌ده اجرا قیلنغان اولترش وطالاولرنك گیرمانیه صایلاولرینه بیك کوب تأثیری اولمشدر.

عمومی صلح.

اوشبو جایده گوللاندیه‌ده گا آگا شهرنده اولان ایکنچی صلح عمومی مجلسینه آنگلیه بیك اخلاصی ایله حاضرلەنەدر.

بو مجلسده صوغشلرنی بترو اوچون بیك کوب تدبیرلر حاضر قیلنمقده‌در. آنگلیه حاضردن اوك صوغش کویمه‌لرینك خرجاتینی کیمتدی.

آنگلیه‌نك باش وزیری (بانّیرمان) اوزی‌ده بو مجلسده بولونی فرض قیلادر.

ایتالیه‌ده صوغشقه حاضرلەنو خرجاتینی کیمتو فکرنده ایمش. فرانسیه‌ده قوراللانودن طویمشدر. لکن گیرمانیه قوراللانونی کیمتمه‌سه، فرانسیه‌ده صوغشقه حاضرلکده کیمچیلك قیلماو نیتنده‌در.

بونك‌ده سببلری معلومدر. اگرده گیرمانیه‌ده قبول ایتسه، یاۋروپاده ترك سلاح فکری رواج طاباچقدر.

قتای.

قتایده‌هر طرفده‌فنی مکتبلر آچلا باشلادی. (بوددا) عبادتخانه‌لرینك کوبسی مکتب ایدلمشدر. مکتبلرنده تاریخ وجغرافیه فنلری بیك هوس ایله تعلیم ایدلمکده‌در. جغرافیه خریطه‌لری یاپونیه‌ده اشله‌نوب کیله‌در.

حج تیمر یولی.

هندستان بایلری زکات مالی ایله حج تیمر یولینه یاردم ایتو خصوصنده علمالرندن فتوا صورامشلر. بو مسئله حقنده مولوی غلام محمد اسملی عالمنك ریاستی ایله الوغ مجلس یاصاب علما مذاکره قیلشمشلر: بیك کوب مذاکره ومناظره بعدنده زکاتکه تییشلی آقچه ایله حج تیمر یولینه یاردم ایتونك درستلکینه فتوا ویرمشلر.

هندستانده اهل اسلامدن بیك کوب میلیونیرلر اولدیغندن زکات طریقی ایله حج یولی اوچون بیك زور صوما جییلووی امید ایدلمکده‌در.

ترکیه.

بو سنه مقدم ترکیه ایله گریتسیه آراسی بیك توزەلمش و بلغاریه ایله ایکی آراسی بیك بوزلمش ایدی. بونك سببی ماکیدونیه‌ده‌گی فتنه‌گه بلغارلرنك کوبرەك قاتشولری ایدی.

فتنه‌چی بلغارلرنی باصمق نیتی ایله ترکیه گریکلرگه بیك کوب دوستلق کورسه‌تدی. باغاریه ایله دشمانلق صوغشقه سبب بولور درجه‌گه کیلوب یتدی.

ترکیه‌گه یاقن کورنمك اوچون ماکیدونیه‌ده‌گی گریکلر فتنه‌چی بلغارلرغه قارشی طوردیلر.

آنلرنك باشرن سرلرینی ازله‌شدیلر. حاصل کلام ترکیه اوچون اشپیونلق خدمتینی ایتدیلر.

بلغاریه ایله صوغش بولغان تقدیرده گریتسیه ترکیه طرفندن اولاچق اولدی.

ایمدی ماکیدونیه‌ده بلغار فتنه‌سی بردرجه باصلدی.

یعنی بلغارلرنك ترکیه حکومتینه قارشی طورولری آزایدی. ترکیه ایله بلغاریه آراسی‌ده توزەلدی. لکن گریکلرنك بلغارلرغه دشمنلغی بتمه‌دی.

گریکلر همان ماکیدونیه‌ده‌گی بلغارلرغه جبر وظلم قیلالر. آنلرنی بتروب یاکه عاجز ایتوب کوچروب ماکیدونیه‌ده اوزلری اکثر واقوی بولوب قالونی تلیلر.

ترکیه گریکلرنك بو حرکتنده سیاسی بر سروارلغینی سیزدی. ترکیه‌گه بر ضعیفلك کیلگان زمانده گریتسیه ماکیدونیه‌نك بیك کوب یرینی اوز ینه‌قاراتونی اویلاغانینی آڭلادی. گریکلرنك ایستانبولده‌غی پاتریار- خلری‌ده پوپلر آرقلی گریکلر آراسنده سیاسی فکرلر طارانقانلغی ظاهر اولدی.

شول سببدن ایمدی ترکیه گریتسیه‌گه‌ده گریکلرگه‌ده قییق‌کوز ایله‌قاری باشلادی.

حکومت طرفندن پاتریارخغه سیاسی اشلرگه قاتشووی خصوصنده بیك قاتی تکدیرلر ویرلمشدی.

اوشبو مناسبت ایله بلغاریه ترکیه‌گه دوستلق اظهار قیلا باشلادی.

بلغار یاشلرنده سوسیالیزم حرکتی‌ده، ماکیدونیه‌ده‌گی قرداشلرینی ترکیه قول آستندن چغاروفکرینی اونوتدرمشدر.

داخلی خبرلر

۱۸ نچی غینوارده داخلیه وزیری طرفندن گوبیرناتور و گرادو- ناچالنیکلرگه، اوتکان سنه ۱۵ نچی نویه‌برده چقغان نظام بوینچه الوغ بایرام ویکشنبه کونلرنده کیبت وهنر خانه‌لرنی یابو خصوصنده فرمان طاراتلدی.

بو نظام بوینچه آشاو اچو نرسه‌سی ایله سودا قیلوچیلرنك دکانلری‌ده منکور بایرام کونلرنده بیش ساعت گنه آچق طوراچقلردر.

«ریچ» گازیته‌سینك یازووینه قاراغانده بویل ۹ نچی غینواردن ۱۵ نچی غینوارغه قدر ۋاياننو- پولیڨوی صود حکمی بوینچه ۲۹ کشی اولوم جزاسی ایله جزالانمشدر.

بو حکم ایله بووقتقه‌قدر باریسی ۶۵۹ کشی اولترلمشدر.

پیتربورغده‌غی پوتیلوفسکی زاۋود اشچیلری اوز آرالرندن ۱۱ ۋیبورشچیك‌نی صول پارتیالردن صایلاب تورغان وقتده، خولیگانلر هجوم ایدوب بتون کاغدلرنی طاراتوب بترمشلر. بو خولیگانلرنك مقصد- لری صوللرنی کرتماسکه بولسه‌ده اشچیلر ایکنچی مرتبه اولارق ۱۱ صولنی صایلامشلر.

یوزوفکا شهرنده اشچیلر آراسنده اوپالناموچیننی بولوب صایلانغان کاستیلوف نامی آدم حبس قیلنمشدر.

طولا شهرنده پالیتسه، ساتسیالیست

قتای مملکتنده اولان اسلام حکیملری اوشبو روشده معامله ایده‌لر. هر شهرده بوندی حکیملر اولوب عوام حتی علما قارشنده هر بر سوزلری مقبولدر. قتای مسلمانلری بو محترم ذاتلرنی حکماً دییوب آتادقلری کبی اسلام عالمنده بونلرغه اهل الحل والعقد دییوب ئەیتلەدرکه، امامت وخلیفه‌لك بونلرنك تصدیق وبیعتندن باشقه منعقد اولمیدر. بونلر مسلمانلر -نك ایك یوغارغی صنفیدر. جناب حق رسول اکرمنی مشاوره ایدرگه بویورغان ذاتلر بونلردر. شریعت نقطه‌ء نظرندن جمیع اهل اسلامنك بونلرنك اوامرینه اطاعتلری واجب اولدیغی کبی امامنك‌ده الوغ اشلرده بو آدملرنك کیڭاشندن چغووی درست دگلدر. چونکه بو محترم ذاتلر اهل اسلامنك رئیسلری وهر بر اشده وکیللریدر. بونلرنك اسلام حکومتنده اولان مرتبه‌لری مشروطی حکومتلرده پارلامینت اعضالرینك، حکومت مستقله‌ده وزیر ومینیسترلرنك مرتبه‌سیدر. حاکم وتوره‌لرنك وظیفه‌سی بونلرنك قرار ویردکلری حکمنی اورنینه ییتکرو واشلەودن عبارتدر.

اسلام حکومتلرینك عصر سعادتدن اوشبو زمانغه قدر اولان تأریخلرینی تفتیش ایدلسه، ترقی وتنزلی اوشبو اهل عقدنك قوت وضعیفلگی هم‌ده تدبیر مملکت واداره بابلرنده کیفیت اشترا کلرنه طابلمقده‌در.

رسول اکرمنك سیر واخلاقینه دقت ایدلسه، شوری وکونستیتوتسیه احکامینی بیك رعایه ایتدکی ظاهردر.

چونکه بوڭا «وشاورهم فی الامر» آیتی ایله مأموردر. شول سببلی اوزی سلامت وقتده اورنینه خلیفه تعین ایتمه‌دی، بو اشنی یوقاریده مذکور اهل حل وعقدکه طابشردی.

رسول اکرمدن صوڭ اکثریت آرا ایله ابو بکر الصدیق (رض) خلیفه‌لکگه تعیین ایدلدی. بو ذات شریف هیچ بر خصوصده اهل عقدنك اتفاقندن چقمادی اورنینه اوزی سلامت وقتده حضرت عمرنی تعیین ایتدی ایسه‌ده، بو اشی کندیلکندن دگل بلکه معتبران اهل اسلامنك اتفاق ومصلحتی ایله اولدی. حضرت عمر هم حکومت اسلامیه‌نی اوشبو روشده اداره ایتدی خلیفه انتخابینی ییدی اعضادن مرکب بر شوری هیئتینه طابشردی. اما حضرت عثمان (رض) بعض مهم اشلرده اصحاب کرامنك اتفاق ومشورتینه مخالفت ایتدکندن زماننده هر بر مسلمانەنك معلومی اولان الوغ فتنه‌لر واقع اولدی. بوندن صوڭ خلیفه‌لك امویلرگه کوچدی بونلرنك اوّلگیسی اولان معاویه (رض) شوری واتفاق طرفداری ایدی شول سببدن بونك زمانی اوزندن الگرگی زمانغه قاراغانده بر درجه طنچ اوتدی. اوشنداق امویلر دولتی حل وعقد اهلینك خصوصا بنی امیه‌دن اولان اکابرینك اتفاقی ایله اداره ایدلدکدن بونلر زماننده هم اسلام مملکتینك احوالی بر درجه ترتیب وانتظام ایله کیچدی. خلفاً عباسیه‌نك‌ده، اولگیلری دولت وحکومت اشلرنده بنی هاشمدن اولان معتبر ذاتلرنك رأی وافکارینه موافقت ایتدکلرندن مملکتلرینی گوزل روشده اداره ایتدیلر.

اما صوڭغیلری اداره وتدبیر اشلرنده اللهم رسول الله نك اوامرینه مخالفت ایدوب استبداد طرفینه کیتدکلرندن مملکت اسلامیه‌نك احوالی بوزلدی. هر بر ولایت صوقر طاهر کبی بر ظالمنك اداره‌سینه ویرلوب حکومت اسلامیه‌نك اداره‌سی اصول اداره آراسنده ایڭ بوزوغی اولان فیئودالیزم اصولینه قویلدی.

بوندن صوڭ تأسیس ایدلمش اسلام حکومتلرینك‌ده کیرەك قایوسینك تأریخینه دقت ایدلسون ترقی وانتظامی اهل عقدنك مشاوره‌لری ایله اداره ایدلگان زمانلرنده اولدیغی تنزل وفسادی‌ده، استبداد زماننده نمایان اولمقده‌در.

ایشته بزنك عمومی فتورمزنك اصل سببی امیر وتوره‌لرنك استبدادی ایله خل وعقد اهلینك جهالت جبنلك سببلی اوزلرینك مقدس وظیفه‌لرینی ادا ایتمه‌ولریدر. درست! بو سببلر مسلمانلرنك بعضلرنك گنه طابلمقده‌در. اماکوبسی بوکونگی کونك شوندی بر حالده‌درکه، نه سعادتکه کوندره‌چك عالملری وار! نه هر برینه حکمی نفوذ ایته طورغان حاکملری وار؛ بونلر دین ودنیا اشلرنده تزگنسز بر حیوان حکمنده‌درلر. بو حالده اولانلرنك آورولرینه شفا طابمق بیله امیدخار جنده‌در. مگرکه، مسلمانلرنك قایسی فرقه‌سندن اولسه‌ده عالی حسلی، ثبات وجدیتلی حکیم وفیلسوفلر ظاهر اولسه اهل اسلامنی بو دهشتلی حالدن قوتقاره بلورلر.

ج. نصیب　آخری وار

ریۋالیوتسیانیرلرنڭ کامیتیتلرینی طابوب بر نیچه پوط حرف هم یازولرینی قولغه آلمشدر وبر نیچه آدمنی حبس قیلمشدر.

پادولسکی گوبیرناسنده پالاکلر ایله روسلر صایلاو وقتلرنده بلوك یاصاماقچی بولوب، ١٢ کاندیداتنڭ ٤سینی پالاکدن، برسینی یهودیدن وقالغان ٧سینی روسلردن صایلارغه قرار بیرمشلر.

موندن مقدم قارا دیگزده میناگه بەرلوب بوزلغان «ناخیموف» ناملی پاراخود آناطولیه یاغاسنده باطمشدر.

تفلیسده ایران تبعەلرندن بولغان مسلمانلر جمعیت خیریه تشکیل ایدوب، صوڭره بو جمعیت طرفندن بر مکمل اصول جدیده مکتبی آچمشلر.

ایرانده بیرلگان حریتدن استفادەایدوب، چیت مملکتدەگی ایرانیلرنڭده ترقیلری کورلمکدەدر.

مالمژ شهرنده گوبیرناطور امری ایله اوتکان دوما چلینی آفچیننیکوف حبس ایدلمشدر.

بو کشی «حریت خلق» پارتیەسندن ایدی.

ریگاشهرنده ۋایاننو پولێووی حکم ایله اوچ کشینی اولوم جزاسینه حکم ایتلمشدر.

صاراتوف گوبیرناسنده ایکی قوراللانمش آدم شهر زیمستواسینڭ دیساتنیگی استیرلیزگه هجوم ایدوب ٣٠٠ صوم آقچەسینی آلوب قاچمشلر.

مینیستر ایبداشی گورکو «ریچ» گازیته سینڭ محرری ایله مذکور گازیتەنڭ یازوچیسی استاخوۋیچ نی «مینیستر ایبداشی گورکوغه آچق مکتوب» سرلوحەسیله یازلمش مقاله اوچون حکمگه بیرمشدر.

داخلیه ناظری طرفندن گوبیرناتورلرغه هم گرادوناچالنیکلرگه ١٩٠٦ نچی سنه ١٥ نچی نویابرده اشچیلرنڭ یال ایتولری حقنده چغارلمش فرماننی اجرا ایدرگه قوشوب تیلیگرام بیارلمش.

بو تیلیگرامده کیتبلرنی یکشنبه کون یابارغه، یابلماغان کیتبلرنی پالیتسیه یاردمی ایله یابدررغه امر ایدلمشدر.

گازیتەلرنڭ خبر بیرولرینه کورەنیز کوندن ۋایاننو پولیێووی حکمنڭ قوتی کیمونلچك اولوم جزاسی فقط اولتروچیلرگه یاکه اولتررگه قصد ایتوچیلرگه گنه بیرولوب، طالاوچیلرغه بیرلمایەچك ایمش.

داخلیه وزارتنده ایگون بولماغان یېرلرگه کیلەچك یازده چاچار اوچون ٢٠،٠٠٠،٠٠٠ پوط اورلق آلورغه قرار بیرلمش. بو اورلق حاجت اولغان یېرلرگه مارت آینده ایرشورگه تیوشدر.

صمارا گوبیرناسنده آچلرغه بیروله تورغان آشلقنی تیکشروچی کامیسیه طرفندن ٤٠٠ ۋاغونغه یاقین آشلق آشارغه یاراقسز طابلمشدر.

پیتربورغ گوبیرناسنده ۋولصتدن صایلانمش وکیللرنڭ کوبسی ترقیپرورلردن هم صوللردن اولمش. بونلر اچنده خدمت فرقەسینڭ لیدری آنیکین ده باردر.

اطراف خبرلری

قزان گوبیرناسنده صایلاولر.

اسپاصده ۋولص وکیللرندن ویبورشچکلقغه ایکی مسلمان هم دورت حریت طرفداری روس صایلانمشلر.

زویەده بیر بیلاوچیلرنڭ جیوننڭ کنەز اوختومسکی نی هم بر پوپ نی صایلامشلر.

ۋولص وکیللرندن ملاجهانشاه یعقوبف: بشیرف. صول طرف روسلردن بروفییف، دمیتریف-هم براوڭ یاق پارتیالی روس صایلانمشلردر.

کوز مادیمیانسکی ده ۋولصتدن کیلگان کشیلر آراسندن برروس، ایکی چواش هم اوچ چیرمشنی صایلامشلر. چیر بیلاوچیلردن زیمل نیتسکی نامـلی صول یاق پارتیالی کشیش صایلانمشدر.

ممادشده زور بیر بیلوچیلرنڭ سیزدلرنده اویازنی صابرانیەغه ویبورشچیك ایدوب محمدالرحیم یونوسف نی صایلامشلر. ۋولص وکیللرندن ١١ ویبورشچیك هر قایوسی مسلمانلردن صایلانمشلردر.

قزان خبرلری

مدرسۀ عثمانیەده «س. ر.» لق دعواسنده بولغان شاگردلر آراسنده ترتیبسزلك دوام ایتمکدەدر. بونلرنڭ کوبسی تورلی مدرسەدن اوقوغه راضی بولمایچه کیلگان شاگردلر اولوب قالغانلربده مدرسەلردن قوولغان، یالقاو آدملردر.

آنلرنڭ فش بویچه درس اوقوغانلری یوق؛ حضرت درسینه «بورژوالر درسینه محتاج توگلمز» دیوب کرمیلر. بار اشلری کیچ اویونلر اویناو ایله وقت کیچرودن عبارتدر.

اوتکان نسخەمزده مذکور مدرسەگه صراح افندی معلم بولوب تعیین قیلندی دیوب یازمش ایدك.

بو شاگردلر «بز ایندی ایکی آی اوچون معلم آلوب اولطرمیمز» دیوب خلفەنی قبول ایتماسکه بوریلر ایکان.

باشقه ملت یاشلری علم ایله شغللنگان وقتده بزنڭ یاشلرمزنڭ بو اشلری شایان تأسف حاللردندر. بو شاگردلر بورژوالرنی سوکسەلرده آش بولسه یاکه حمل بولسه برده «بورژوی» دیوب تورمیلر. **ع. ل.**

قزانده علما ومعلمیندن بر دائره نشر معارف جمعیتی آچو حقنده مشاوره ومذاکره ایتمکدەدر.

کشادینه قرار ویرلوبده بعض رسمی وغیر رسمی مانعلر سببلی میدانغه چقمی قالغان دارالمعلمین ده اوشبو نشر معارف جمعیتی طرفندن آچلو مناسب کورلمکدەدر.

«چن روس خلقی» صایوزی طرفندن صایلاوچیلرغه خطاب طاراتلدی. بو خطابده مشهور قارا گروەچلینی آ. ت. صالاۋیوف نی دوماغه کاندیداتلقغه تعیین ایدلمشدر.

چن روس کشیلری بو خطابنی، اوزلری تلاگان کشیلرنی ویبورشچکلقغه یازغان زاپیسکەلر ایله اورام بویچه کوتاروب صایلاوچیلرغه بیرورگه یوریلر. لکن اول کاغدلرگه التفات ایتوچیلر کورنمیدر.

٢٠ نچی غینوارده «سرای» زالنده بر جووان قورصاقلی، ایچی قیافتلی روس، مذکور کاغدلرنی اوستالگه طاراتوب، خلقلرنی اوز پارتیاسینه اونداب اولطره ایدی. سرای زالنده چای اچوچیلر ایسه معلوم «آگیطاتور» نڭ سوزلرینی مسخرەگه آلوب، یازولرینی کیری قایتاروب بیردیلر.

پتربورغغه مفتی حضرت ایله کیتکان دیپوتاتلردن آخوند حضوتکه تیلیگرام کیلمش. بو تیلیگرامده دیپوتات بولوب کیتکان کشیلرنڭ اجنبی دینلر دیپارتامینتنڭ مدیرینه هم داخلیه وزیرینه کردکلری یازلمش. تیز کوندن معارف ناظرینەده کره چکلرـ بدەبیان ایدلمشدر.

آچلارنڭ حاللرینی تیکشرر اوچون تعیین ایدلمش اعضالر ٢٠ نچی غینوارده تتوش، قزان، اسپاص هملایش اویازلرینه چغوب کیتدیلر.

تورلی یېرلردن کیلگان خبرلر صایلاو وقتلرنده حریت طرفدارلرینڭ غالب بولولرینی کورسەتەدر. قارا گروه گازیتەلری ایسه تورلی یالغان خبرلر یازوب کوکللرینی جوواتماقچی بولالر.

مثلا: قزانده «١٧ نچی اوکتابر سایوزی» طرفداری اولان «کازانسکی تیلیگراف» گازیتەسی یکشنبه کون چقمش نسخەسنده «قزان اویازندن صایلانغان ١١ ۋیبورشچك هرقایوسی مسلمانلر، اوزلری مانارخیچسکی پارتیاغه کرمشلر» دیوکور آلدنده یالغانلیدر. ئلله مذکور گازیتەنڭ محرری ایلیاشینکو صایلانغان ١١ مسلماننڭ مانارخیچسکی پارتیاغه کردکلرینی توشنده کوردی میکان؟

قزانده پریکازچیك سایوزینڭ کتبخانەسینه پیتربورغده چقه تورغان «ناۋوی ۋریمه» گازیتەسینی آلماسقه قرار بیرمشلر.

قزان اویازنده ۋولصتلردن اوپالناموچینی بولوب ٢١ مسلمان؛ ١٨ روس کیلمشلر ایدی. بونلار ١٩ نچی غینوارده اویازنی اسیزد زالنده آرالرندن ۋیبورشچك صایلادیلر. صایلانمش ١١ ویبورشچكنڭ هر قایوسی مسلمانلردن بولـدی. ایکنچی کوننی روسلر جیلوشوب گوبیرناتورغه منمشلر هم روسلردن بر ویبورشچكده صایلانماغاندن شکایت ایدوب، صایلاونی ایکنچی مرتبه یاصارغه اوتنمشلر.

گوبیرناتور بو اشنڭ ممکن بولمایەچغینی اعلان ایدوب؛ منگان کشیلرنی اوزاتمشدر.

کیچه کوندز ساعت برده اوط چغوب سرای مسافرخانەسینڭ آشخانەسی یاندی خیلی ضرر اولدی.

اختلافچیلر.

قزانده علما ومعتبران طرفندن معقول کورلگان فکرلرگه قارشی طوروب اختلاف چغاروچی اوّلده بیك کوب ایدی. ایمدی بو بیك آز قالغانغه اوخشیدر.

حاضرده صایلاو آلدی مجلسلرندەده باشقه مجلسلردەده هم چەن بازارنده مسلمانلرنڭ اتفاق ایله قرار بیرگان اشلرینه قارشی طوروچی فقط ایکی کشی قالغان ایمش. ادارەمزگه خبر ایتولرینه قاراغانده بونلرنڭ برسی (بورکچی) ایکنچسی (کجەچی) در. اسملری حاضرگه معلوم توگلدر.

١٩ نچی غینوارده قزان اویەزی ۋولوستلرندن کیلمش قرق قدر وکیللر اویزدنی اسیزدده دۋورانلر رئیسی باراتینسکی ریاستنده جییلوب اوز آرالرندن (١١) کشینی دوما صایلاوینه ۋیبورشکلککه صایلادیلر. مجلسلری کوندز ساعت (١٢) دن کیچ (٨) گه قدر دوام ایتدی.

ادارەمزه خبر ایتدکینه کوره ۋیبورشکلکه اوشبو کشیلر صایلانمشلر:

١) صدرالدین مقصودف
٢) صفی الله مقصودف
٣) وفا غفارف
٤) ظریف شاکرف
٥) صلاح الدین نظام الدینف
٦) اعلم سیف اللین
٧) وفا ظریفف
٨) علیم نافقف
٩) محمدی اسماعیلف
١٠) کریم اوتامیشف
١١) صفی الله تحفةاللین

ادارەدن

١٥ نچی غینوارده گازیتەمزنڭ نشر ایدله باشلاوینه بر یل طولدی.

گازیتەگه یاڭادن مشتری بولونی اراده قیلغان کشیلرنڭ ١٩٠٧ نچی سنەده گازیتە توقتالوب طورماسون اوچون گازیتە بدلینی ادارەمزه کوندرولری رجا ایدلەدر. مدتلری طولغان یللق مشتریلرگه بو نسخەدن صوڭ گازیتە یبەرلمەیەچکدر.

Лито-ТипографяИ. Н. Харитонова. Казань.   Редакторъ -издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.